

OTVORENO

#zamrznisrecu

Napisala: **Ivana Granić**
Fotografije: **Getty Images, Privatna arhiva**

Projektu #zamrznisrecu iza kojeg stoji PLIVA i kojim se želi upozoriti na nove učinkovite metode očuvanja plodnosti za one s dijagnozom neke maligne bolesti, priključio se i *miss7*. Želimo da što prije upoznate ove hrabre žene koje su upravo kroz to prošle, a spomenuta mogućnost dala im je dodatni vjetar u leđa da dobiju najteže životne bitke

Gospođa F. P. (32) u trideset i drugoj godini doznala je da je oboljela od trostruko negativnog karcinoma dojke. Bolest, kaže, nije očekivala u tim godinama, a u obiteljskoj povijesti bolesti karcinom dojke nije se nalazio. "Vjerojatno jedno od prvih pitanja koje mi je postavila moja onkologinja Natalija Dedić Plavetić bilo je želim li imati djecu i jesam li razmišljala o zamrzavanju jajnih stanica, kao o jednoj od preventivnih metoda za očuvanje plodnosti. Nakon toga su mi savjetima pomogle i djelatnice udruge Sve za Nju", počinje svoju priču F. P. koja smatra da u tehniku zamrzavanja jajnih stanica javnost nije dovoljno upućena. Upravo to jedan je od temeljnih motiva zbog kojih je ovu intimnu priču podijelila s novinarima: "Iskreno, jedan od razloga zašto sam pristala na ovaj intervju jest upravo činjenica da ljudi nisu informirani i da znaju jako malo ili ništa o mogućnostima koje im nudi moderna medicina i hrvatsko zdravstveno osiguranje. Pohrana je u mojem slučaju bila besplatna, izrazito jednostavna i svi djelatnici bili su profesionalni i ljubazni."

"U moru informacija i šokova koje sam proživjela kada mi je dijagnosticiran zloćudni karcinom dojke, iskreno, očuvanje plodnosti nije mi bilo na prvom mjestu", otvoreno priznaje, "odnosno, nisam čak ni razmišljala o tome. Tek kad je moja onkologinja spomenula tu mogućnost, shvatila sam važnost zamrzavanja jajnih stanica koje se nudi. Danas mi je jako drago da sam, u kaosu informacija i šokova, prioritet i vrijeme dala postupku pohrane jajnih stanica prije nego što sam se upustila u operativni zahvat i kemoterapiju." Srećom, oko sebe je pronašla divne ljude, a teško joj je uopće izdvojiti tko joj je bio najveća podrška. Na svojoj strani imala je obitelj i prijatelje, ali i tim liječnika, medicinskih sestara te djelatnice udruge Sve za nju. "Svi su oni pridonijeli tome da se osjećam maksimalno dobro tijekom cijelog procesa", zaključuje ova 32-godišnjakinja koja je dobila životnu bitku.

Naposljetku ističe kako zamrzavanje jajnih stanica ipak jest zamrzavanje sreće i snažna poruka nade: "Trideset i dvije su mi godine, do sada nisam imala djece. Kako moj karcinom nije bio hormonalno ovisan, postoji dosta velika mogućnost da mi se menstruacija vrati i da naposljetku mogu imati djecu prirodnim putem. Ako se to i ne dogodi, znam da me u Petrovoj čeka još jedna opcija. To je osjećaj koji izrazito umiruje."

PROMO

Marina Hasija 29-godišnja dvadesetdevetogodišnja je specijalistica za odnose s javnošću u perspektivnoj hrvatskoj tvrtki, a njezina priča dokazuje da rak, suprotno općem mišljenju, nipošto ne pita za godine. "Rak dojke dijagnosticiran mi je u lipnju 2014., kada sam imala 24 godine. Cijela priča počela je kada sam unatoč svojim godinama i vođena nekim predodjećajem odlučila obaviti samopregled dojke i tada napipala kvržicu. U prvom mjesecu 2014. otišla sam na prvi pregled i punkciju, no nalaz je bio negativan. Poslije se pokazalo da prva punkcija nije bila točna jer je druga u lipnju 2014. godine donijela loše vijesti – suspektnu tvorevinu. Nekoliko dana nakon tog nalaza izvađen mi je tumor te potvrđena dijagnoza, invazivni mucinozni karcinom dojke", prisjeća se djevojka koja je prošla dvije operacije i 30 ciljanih zračenja, a njezin put do oporavka činio se beskonačno dugačak. Liječnici su je, dakako, odmah podvrgnuli kemoterapiji i zračenju, ali i hormonskoj terapiji na kojoj je još uvijek. Svaka od tih terapija pojedinačno, a pogotovo ako su kombinirane kao što kod nje jest slučaj, može prouzročiti neplodnost. "Moji onkolozi s Instituta za tumore savetovali su mi da prije kemoterapije svakako zamrznem jajne stanice kao mjeru predostrožnosti, iako je bilo važno da što prije odem na kemoterapiju. Zahvalna sam im što su me informirali o tome i povezali me s Centrom za reproduktivno zdravlje u Petrovoj."

Na pitanje kako je reagirala na mogućnost zamrzavanja jajnih stanica, Marina odgovara: "Nisam se dvoumila hoću li se podvrgnuti zamrzavanju jajnih stanica, željela sam biti sigurnija i mirnija prije nego što počnem sa svim terapijama jer zaista želim jednog dana biti mama, a naravno, imala sam i punu podršku okoline, obitelji i prijatelja." Upustila se u proces, primila potrebne hormonske injekcije te krenula u postupak vadenja i zamrzavanja. "Postupak vadenja i zamrzavanja jajnih stanica prošla sam u srpnju, a odmah su uslijedili i ciklusi kemoterapija početkom kolovoza. Neću lagati, cjelokupni postupak nije baš ugodan, ali ono što on

ženi može donijeti, a to je dijete – ne može se mjeriti ni s čim i prošla bih ga još deset puta ako treba", ističe. Bila je svjesna da je još jedan postupak u moru drugih previše i da su pred njom veliki izazovi, ali ne žali što se u tu priču upustila. "Svejedno mogu reći da mi je zamrzavanje jajnih stanica zaista dalo nadu prije kemoterapije. Sada, četiri godine nakon postupka, još uvijek primam terapiju te svoje jajne stanice još ne mogu iskoristiti, ali drago mi je znati

da imam tu mogućnost. Čak i jedna je vrijedna", optimistična je mlada specijalistica za odnose s javnošću kojoj su sačuvane jajne stanice zasigurno dale tračak nade.

Važnost kvalitetnog informiranja i za nju je bila neprocjenjiva pa je naglasila da bi mladim ženama preporučila da provjere mogućnosti prije postupaka koji ozbiljno mogu naštetiti njihovim reproduktivnim sustavima, kao što je borba protiv raka: "Pitajte svoje onkologe, doktore opće prakse i ginekologe da vas upute. Zamrzavanje jajnih stanica za žene u toj situaciji besplatno je i zato je nužno da ta informacija dođe do svih. Važno je da se onkološke institucije, centri za reproduktivno zdravlje i udruge što više povežu s ciljem što efikasnijeg informiranja onkoloških pacijentica. Također, i specijalizirane udruge mogu mnogo pomoći i pružiti potrebne informacije u toj situaciji."

Među brojnim izvorima informacija, višestruko naglašava i značenje udruge Sve za nju. Tamo je, prisjeća se s četverogodišnjim odmakom, otišla po savjetovanje, a dobila mnogo više: "Osim stručne pomoći i savjetovanja od osoba koje su i same prošle borbu s rakom, udruga nudi i različita zanimljiva predavanja te radionice na kojima žene mogu u opuštеноj atmosferi naučiti više o svojim opcijama, poput mogućnosti zamrzavanja jajnih stanica, o dijagnozi, prehrani, zapravo, o svemu što ih zanima, pa premda to bio i samo prijateljski razgovor ili neobavezno druženje. Super je to što preko udruge i različitih događanja možeš upoznati žene i razmijeniti iskustva te doznati bitne informacije."